Д О К Л А Д

за шумовото натоварване на гр. Шумен

през 2025 г.

Стратегическа цел в дейността на РЗИ е опазване и укрепване здравето на населението чрез предотвратяване и намаляване на неблагоприятното въздействие на факторите на жизнената среда, в това число и на „шумовото замърсяване“.

Шумът в населените места се явява стресов фактор за човешкия организъм. Влиянието му зависи от интензитета, характера на шума, времетраенето на шумовото въздействие, индивидуалната чувствителност и др. Шумът влияе на целия организъм, но преди всичко засяга централната нервната система. Продължителното му въздействие води до раздразнителност, лабилност в настроението, разсеяност, бърза уморяемост, спадане темпа на работа, нарушения във възприятието, отслабване на вниманието, влошаване на запаметяването и др. Влиянието на градския шум се проявява също в дейността на слуховия анализатор (временно и трайно повишение на слуховия праг), на вегетативната нервна система (усилен съдов тонус, нарушения в сърдечния ритъм, повишено артериално налягане), дихателната система (промени в честотата на дихателните движения и повишение на минутния дихателен обем), храносмилателната система (нарушения в стомашната секреция – понижено количество и киселинност, нарушено усвояване на хранителните съставки, забавен пасаж) и на ендокринната система (повишение на основната обмяна, увеличено отделяне на адреналин и др. хормони).

Всички тези отрицателни въздействия на шума водят до повишаване на общата заболяемост, вследствие на понижена обща имунобиологична реактивност на организма, повишена честота на заболеваемост от неврози, язвена болест, артериална хипертония, исхемична болест на сърцето, намалява се работоспособността, развива се преумора, вследствие на нарушения отдих и сън.

В периода от 09.06.2025 година до 26.06.2025 година на основание Наредба №54 от 2011 година на Министерство на здравеопазването и Министерство на околната среда и водите за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне информация от промишлените източници на шум в околната среда (ДВ брой 3/2011 година) и по указания на Министерство на здравеопазването за определяне на броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг, както и периодичността на измерванията, от екип специалисти на отдел „Лабораторни изследвания” към РЗИ – Шумен беше проведен ежегодния мониторинг на имисионния шум на територията на града. Мониторингът има цел да се измери дневно ниво на шум, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7.00-19.00 ч.). Измерванията бяха извършени в определените 15 пункта както следва:

1. Пунктове прилежащи към пътни и железопътни трасета.

1.1. Върху територии подложени на въздействие на интензивен пътен трафик:

- ул. „Софийско шосе” до № 13;
- бул. „Славянски” (южно платно) до № 7;
- ул. „Дедеагач” до № 13;

- бул. „Ришки проход” до № 15;

1.2. Върху територии, подложени на въздействие на железопътен транспорт:

- бул. „Симеон Велики” до № 14;

- бул. „Плиска” до № 6;

2. Пунктове върху територии с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони:

- бул. „Мадара” до № 17;

- ул. „Владайско въстание” до № 18;

- ул. „Дедеагач” до № 21;

3. Пунктове разположени върху територии, подлежащи на усилена шумозащита:

3.1. Жилищни зони и територии:

- ул. „Ген. Драгомиров” до ДГ;

- ул. „Ивайло” до № 18;

3.2. Зони за обществен и индивидуален отдих:

- ул. „Каварна” до читалище „Тодор Петков”;

3.3. Зони на лечебни заведения:

- ул. „Петър Парчевич” до № 18;

3.4. Зони за научно-изследователска дейност и учебна дейност:

- ул. „Спартак” до № 24;

3.5. Тихи зони извън урбанизираните територии:

- ул. „Боровец” до № 10;

На всяка от улиците беше разположен по един пункт за наблюдение. В два последователни дни се извършиха общо по 6 измервания на пункт. Наблюдаваният показател беше еквивалентното ниво на шума. Отчетено беше влиянието на интензивността на движението на моторните превозни средства за час, структурата на потока моторни превозни средства (МПС), вида и състоянието на пътното покритие, брой на пътните платна, наклона на улиците, наличието на озеленяване и вида на околното застрояване.

Не бяха установени средни стойности на шум в и над диапазона 73 – 77 dB(A).

Най-високо еквивалентно ниво на шум в диапазона 68 – 72 dB(A) е установено в 1 пункт – на бул. „Симеон Велики” до № 14.

Средни стойности на еквивалентното ниво на шума в диапазона 63 – 67 dB(A) са установени в 8 пункта – ул. „Софийско шосе” до № 13, бул. „Славянски” (южно платно) до № 7, ул. „Дедеагач” до № 13, бул. „Ришки проход” до № 15, бул. „Плиска” до № 6, бул. „Мадара” до № 17, ул. „Дедеагач” до № 21 и ул. „Петър Парчевич” до № 18.

Средна стойност на еквивалентното ниво на шума в диапазона 58 – 62 dB(A) е установено в 1 пункт – ул. „Владайско въстание” до № 18.

Средни стойности на еквивалентното ниво на шума под 58 dB(A) са регистрирани в 5 пункта – ул. „Ген. Драгомиров” до ДГ, ул. „Ивайло” до № 18, ул. „Каварна” до читалище „Тодор Петков”, ул. „Спартак” до № 24 и ул. „Боровец” до № 10.

Увеличение на средните стойности на еквивалентните нива на шум спрямо 2024 година се наблюдава в 5 пункта. Увеличението е от 0,1 dB(A) в пункта на бул. „Славянски” (южно платно) до № 7 и достига до 0,9 dB(A) в пункта на бул. „Симеон Велики” до № 14.

Увеличението на средните еквивалентни нива на шум в три от пунктовете е свързано с увеличения брой на преминалите моторни превозни средства за час.

Намаление на средните стойности на еквивалентните нива на шум спрямо 2024 година се наблюдава в 10 пункта. Намалението е от 0,1 dB(A) в пункта ул. „Ген. Драгомиров" до ДГ и достига до 3,3 dB(A) на ул. „Боровец" до № 10. Намалението на средното еквивалентно ниво на шум в 5 пункта е свързано с намаления брой на преминали моторни превозни средства за час.

Еквивалентни нива на шум под граничната стойност за съответните територии са регистрирани в 5 пункта. Това са пунктовете на бул. „Мадара" до № 17, ул. „Владайско въстание" до № 18, ул. „Дедеагач" до № 21, ул. „Ген. Драгомиров" до ДГ и ул. „Ивайло" до № 18.

Като цяло броя на моторните превозни средства преминали по време на измерване се увеличава в сравнение с 2024 година. Интензивността на преминали моторните превозни средства по време на измерване е увеличена в 8 от пунктовете. Броя на моторните превозни средства преминали по време на измерванията в 1 пункт се е запазил същият като предходната година (ул. „Петър Парчевич" до № 18).

По отношение структурата на потока се отчита, увеличаване на броя леките автомобили преминали по време на измерване. Неизправности в техническо състояние на моторните превозни средства (остарял автомобилен парк) и интензивният транспортен трафик води до превишаване на еквивалентно ниво на шум над граничната стойност в 10 от пунктовете (66,67 % от общия брой контролирани пунктове).

Състоянието на пътното покритие в 12 от пунктовете е добро, а в 3 – задоволително (на ул. „Каварна" до читалище „Тодор Петков", ул. „Спартак" до № 24 и ул. „Боровец" до № 10).

Предприетите благоустройствени мероприятия в гр. Шумен се изразяват в рехабилитация и реконструкция на общинската пътна мрежа, частично залесяване на определени улици. През календарната година продължи да се изпълнява рехабилитацията на улици и междублокови пространства в гр. Шумен. Обновена е маркировката на пешеходните пътеки около учебни заведения и детски градини. Изпълнен е проект за подобряване на техническата инфраструктура на улица „Марица", изградени са зелени площи и велоалея от ул. „Генерал Скобелев" до ул. „Васил Друмев". През месец септември са започнати ремонтни дейности за подмяна на пътната настилка и допълнително озеленяване на бул. „Симеон Велики" и ул. „Университетска". Поетапно през годините се подобрява шумоизолацията на общински сгради (детски ясли, детски градини и учебни заведения), подлежащи на усилена шумозащита. Изградено е шумозащитно ограждение в IX ОУ „Панайот Волов", кв. „Дивдядово", гр. Шумен. Предприети са мерки за ограничаване на скоростта в жилищни райони, до училища и детски градини.

В доклада до Община Шумен бяха направени следните предложения:

1. Акустично планиране на урбанизираните територии, включващо мерки като правилно териториално устройство, инженеринг на системите за управление на трафика (управление на светофарните уредби, монтиране на скоростни радари, информационни табла), планиране на трафика, намаляване на шума чрез мерки за шумова изолация и борба с шума при източника, изготвяне на акустични проекти за сгради, подлежащи на усилена шумова защита.

2. При сгради, подлежащи на усилена шумова защита, разположени на натоварени пътни артерии, решаване на проблема с шума чрез изграждане на шумозащитни съоръжения, регулиране на интензивността и структурата на автомобилните потоци, изграждане на обходни пътни участъци и др.

3. Изграждане на нова и поддръжка на съществуващата инфраструктура.

4. Планиране и изграждане на велоалеи.

5. Да се изпълняват мероприятията, водещи до намаляване на имисионния шум, заложени в Общия устройствен план на гр. Шумен.

6. Да се актуализира и оптимизира организацията на движение на моторните превозни средства в града в съответствие с получените резултати.

7. Да се следи стриктно за наличие на част „Озеленяване” към изработените подробни устройствени планове.

8. Да не се въвеждат в експлоатация обекти с нереализиран проект за озеленяване.

9. Инициране и провеждане на информационни кампании и мероприятия за стимулиране на алтернативните начини на придвижване на населението.